

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Uitmuntende voorbeeldgebouwen

Thema : Toegankelijkheid

Gebouw : Provinciehuis Vlaams-Brabant

Algemene informatie

Oprichtgever	Provincie Vlaams Brabant
Gebruiker	Provinciehuis Vlaams-Brabant
Architect	Goncalo Byrne Architectos LDA BVBA Wit Architectuurvennootschap
Ingebruikname	2004
Oppervlakte	31 000m ² (bruto vloeroppervlakte)
Ligging	Provincieplein 1 B-3010 Leuven

Het provinciehuis is een open huis met veel glas en transparantie en bestaat uit drie delen: een plein, een torengedouw met 11 verdiepingen, en een langsgedouw van 2 verdiepingen. In de toren vinden de meeste van de 600 provincieambtenaren een werkplek. Het geheel is aan elkaar gelinkt via een gelijkvloerse "publieke gang" aan de ene zijde (vestzijde) en een betonnen geluidsscherm aan de andere zijde (spoorzijde).

De lage vleugels bieden onderdak aan gouverneur, gedeputeerden, provinciegriffier en hun medewerkers. In deze lage vleugel zijn er ook publieksruimten.

Het ontwerp is van de Portugese architect Gonalo Sousa Byrne. Het ontwerp beantwoordde het best aan de eisen van de bestendige deputatie van Vlaams Brabant. Niet enkel het ruimtelijke, functionele en het technische aspect van het complex waren belangrijk, ook de uitstraling ervan: jong, democratisch, ambitieus en toegankelijk. Het provinciehuis moest bovendien passen in de stationsomgeving van Leuven.

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Sterke punten

Bij het ontwerpen en de inrichting van het provinciehuis werd geopteerd voor een reeks milieuvriendelijke en energiezuinige maatregelen.

- Op loopafstand van het station en de bushaltes.
- Energiezuinig.
- Kleiner gebouw: compacter met een optimaal oppervlaktegebruik.
- Open en geïsoleerd: de gekozen beglazing is superisolerend en heeft een positief effect op geluidsisolatie en energievereisten.
- Verwarmen en koelen: benutten van zonnewarmte, hoogrendementsketels, ...
- Automatisch geregelde verlichting.
- Waterbesparend: hergebruik van regenwater en spaartoetsen op de toiletten.
- Het meubilair is flexibel, demonteerbaar en aanbouwbaar.

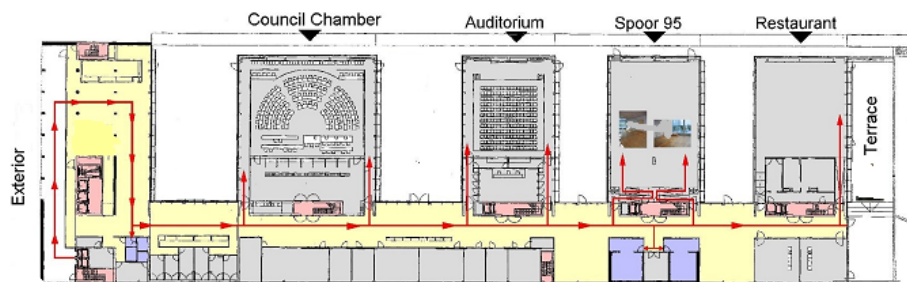
Daarnaast is het gebouw wat betreft toegankelijkheid een voorbeeld en is er maximaal rekening gehouden met de diverse toegankelijkheidsnormen volgens de toegankelijkheidsketen.

In het algemeen

- Doorgangen voldoende breed.
- Aangepaste toiletten.
- Verstelbare tafels.
- Aangepaste parkeerplaatsen.
- Hoogteverschillen overbrugd met een helling.
- Aanduidingen in braille, bv. in de liften.
- Evacuatie-voorzieningen voor mindervaliden

Meer in detail

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Toegangspad van provincieplein naar de hoofdinkom

- De vrije doorgangsbreedte bedraagt 250 cm
- Er is geen versmalling op het pad aanwezig.
- De dwarshelling pad bedraagt 1.90 % (maximum 2%)
- De ondergrond is vlak en (rolstoel)vast en bevindt zich in goede staat. Deze is uitgevoerd in klinkers.

Toegangsdeur naar inkomhal

- De ingang is drempelvrij, niveauverschillen is kleiner dan 2 cm.
- De vrije doorgangsbreedte van de deur bedraagt 172.50 cm (in plaats van 90 cm).
- Glazen deuren krijgen op ooghoogte een contrasterende kleurmarkering.
- Automatische schuifdeuren
- In de hal moet een rolstoel een draaicirkel van 150 cm kunnen maken.
- Voor en achter de deur is voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren (draaicirkel van 150 cm).

Inkomhal

- Drempelvrij
- Er is geen versmalling aanwezig in de inkomhal.
- Er is voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren (minstens 150 cm x 150 cm).
- De looproute van de hal naar de balie is met voldoende visuele contrasten in natuurlijke materialen aangegeven en is obstakelvrij.

Balie in de inkomhal

- De ruimte is gelegen op het gelijkvloers.
- De ruimte is te bereiken via inkomhal.
- Ter hoogte van de balie, is er voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren (minstens 150 cm x 150 cm)
- De balie bestaat uit twee hoogtes zodat bezoekers zowel staand als zittend geholpen kunnen worden.
 - De verlaagde balie is 80 cm hoog; voor het gedeelte waar de bezoekers staand geholpen worden bedraagt de hoogte 1,10 m. Een rolstoel kan onder de verlaagde balie rijden.
 - Bij het verlaagde loket kan een stoel staan voor mensen die slecht te been zijn.
- Van achter de balie is er een rechtstreeks zicht op de inkomdeur.

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Vlaamse overheid

Departement Leefmilieu, Natuur
en Energie

- De communicatie met de baliebediende kan rechtstreeks gebeuren aangezien de bediende zich niet achter glas bevindt.
- Duidelijke, goed verlichte informatie met voldoende kleurcontrasten en voldoende grote letters.

Wachtruimte in de inkomhal

- De ruimte is gelegen op het gelijkvloers en bereikbaar via inkomhal.
- De opstelruimte voor rolstoelgebruikers nabij de zitplaatsen bevindt zich naast de zitbanken (minstens 90 cm x 120 cm), zonder verplaatsing van het meubilair). Deze ruimte is voldoende ruim voor een rolstoel om te kunnen opstellen.
- Ter hoogte van de zitplaatsen is er een circulatieruimte van 150 cm op 150 cm, en een vrije opstelruimte voor rolstoelgebruikers van 90 cm op 120 cm aanwezig.
- Doorgangen in de wachtruimte zijn minstens 90 cm breed.
- De wachtruimte is voorzien van een goede en voldoende verlichting.

Sanitair

- De vrije doorgangsbreedte van de sanitaire ruimte bedraagt 168 cm (minstens 120 cm)
- Aan het einde van de doodlopende route is voldoende ruimte aanwezig om te kunnen omkeren.
- De ruimte is gelegen op het gelijkvloers.
- De vrije doorgangsbreedte van de deur bedraagt 87 cm.
- De deur is manueel bedienbaar. De kracht om de deur te openen bedraagt 4 kg.
- Voor en achter de deur is de vrije ruimte naast de deurklink voldoende ruim om zich te kunnen opstellen.
- Voor en achter de deur is voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren.
- Het bedieningselement is goed omgrijpbaar. Het bevindt zich op een hoogte van 104 cm.

Route 5 van inkomhal naar onthaalbalie en vergaderruimtes 1 tot 9

- De vrije doorgangsbreedte bedraagt 300 cm (minstens 120 cm)
- Er is geen versmalling aanwezig.
- Aan het einde van de doodlopende route is voldoende ruimte aanwezig om te kunnen omkeren.
- Het materiaalgebruik van de ondergrond is vlak en (rolstoel)vast, namelijk tegels.

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Auditorium

- De vrije doorgangsbreedte van de deur bedraagt 128 cm (minstens 85 cm)
- De deur is manueel bedienbaar. De kracht om de deur te openen bedraagt 4 kg.
- Voor en achter de deur is de vrije ruimte naast de deurklink voldoende ruim om zich te kunnen opstellen.
- Het bedieningselement is goed omgrijpbaar ; het bevindt zich op een hoogte van 104 cm (gelegen tussen 70 cm en 140 cm)
- De deur is een glazen deur. Er is een kleurcontrast aanwezig als contrastmarkering op ooghoogte.

Verticale circulatie van gelijkvloers naar verdieping 1 tot 12

- De vrije doorgangsbreedte van de deur bedraagt 180 cm
- De deur is een automatische deur.
- Voor en achter de deur is voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren.
- Voor de liftdeur (op gelijkvloers en verdiepingen) is voldoende circulatieruimte aanwezig om te kunnen manoeuvreren.
- De oppervlakte in de lift bedraagt 290 cm x 144 cm en de liftdeur heeft een doorgangsbreedte van 169 cm.
- Toegankelijke bedieningsknoppen buitenzijde en binnenzijde lift
- Voorzieningen voor personen met een auditieve beperking: contrasterende kleur ten opzichte van de achtergrond, aanduiding in braille voorzien.
- Voorzieningen voor personen met een auditieve beperking: visuele aanduiding van de verdiepingen aanwezig, visueel signaal gegeven bij de aankomst van de lift.

Parking

- Parking is aangeduid met duidelijk gemarkeerde randen en een officieel bord dat contrasteert met de achtergrond.
- De plaat is minstens 3,50 m breed en 5 m lang.
- Het toegangspad en de parkeerplaatsen zijn rolstoelvast en effen en zijn goed verlicht.
- Het toegangspad is minimaal 1,50 m breed,
- Drempels zijn niet hoger dan 2 cm.
- De dwarshelling van het parkeervak en het toegangspad is kleiner dan 2%.

Maximaal ambitie-niveau 'duurzame kantoorgebouwen'

Vlaamse overheid

Departement Leefmilieu, Natuur
en Energie

Economische aspecten

Het economisch optimum voor toegankelijkheid is moeilijk in te schatten. De sociale meerwaarde primeert. De wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (BS 30 V 07) heeft als doelstelling om een beleidskader te creëren voor de anti-discriminatie van personen met een handicap. Afgeleid zou dit moeten betekenen dat een gebouw dat integraal toegankelijk is een hogere waarde zou hebben en blijven behouden.

De inaanmerkingneming van de toegankelijkheid vanaf de ontwerpfase van een nieuw gebouw zou een lage (of geen) meerkost genereren in vergelijking met de bijkomende kosten die moeten worden gemaakt in een gevorderd projectstadium. Er werd echter weinig onderzoek verricht om deze hypothese te kunnen bevestigen.

Een onderzoek van Prof. Paul Meyer-Meierling van het "Institut für Hochbautechnik" van de EPFZ¹ toont aan dat de latere verwijdering van bestaande hindernissen tot hogere kosten leidt. Wanneer integrale toegankelijkheid bij de ontwerpfase van de plannen wordt overwogen, komt dit gemiddeld op 1,8% van de totale prijs van de constructie. Uit dit onderzoek blijkt dat de prijs van een integraal toegankelijk gebouw ook afhankelijk is van de totaalcost van het gebouw. Bijvoorbeeld: in het geval van een constructie die duurder is dan 5,10⁶ Zwitserse frank, zal de meerkost voor het toegankelijk maken van het gebouw hoger dan 0,5% van de totaalcost liggen. In geval van een constructie die meer dan 15,10⁶ Zwitserse frank kost, zullen de kosten lager dan 0,15% liggen. Een groot deel van de kosten (83%) heeft betrekking op de inrichting waar iedereen baat bij heeft en niet enkel personen met een handicap: liften en brede gangen maken een gebouw gebruiksvriendelijk en praktisch voor iedereen.

Kostprijs Provinciehuis: 36.893.993 euro (inclusief BTW)

Voor meer informatie

- Provincie Vlaams-Brabant : <http://www.vlaamsbrabant.be/over-de-provincie/provinciehuis/gebouw-en-architectuur/>
- <http://www.toevla.be/frameset.aspx>
- Toegankelijkheidsbureau vzw: <http://www.toegankelijkheidsbureau.be/meten-toegankelijkheid.html>
- Het nieuwe provinciehuis Vlaams-Brabant, Tijdloos Modernisme, Geert Antonissen, Infohuis werken stationsomgeving

¹ "Faisabilité technique et financière" (Partie A) (Technische en financiële haalbaarheid)

'École polytechnique fédérale de Zurich', leerstoel architectuur en praktische bouwwerken
Prof. Paul Meyer-Meierling, arch. dipl. EPFZ/SIA, Manfred Huber, arch.dipl. EPFZ/SIA, Paul Curschellas, arch. dipl. FH SIA, Kurt Christen, arch. dipl. EPFZ/SIA, Denise Frei-Reichelt, arch. dipl. EPFZ